

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

BUNGE LA TANZANIA

KAMATI YA BUNGE YA BAJETI

**TAARIFA YA KAMATI YA BAJETI KUHUSU UTEKELEZAJI WA
BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA
2023/24 PAMOJA NA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI
KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25**

YALIYOMO

1.0	UTANGULIZI	1
2.0	MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2023/24	2
2.1	Bajeti ya Mfuko wa Bunge ya mwaka 2023/24.	3
2.2	Maduhuli.....	4
2.3	Utwaaji wa Maeneo Yanayozunguka Bunge.....	5
2.4	Shughuli Zilizotekelezwa Katika Bajeti ya Mwaka 2023/24.....	5
2.5	Changamoto za Utekelezaji wa Bajeti ya Mwaka 2023/2024	6
3.0	MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FUNGU 42 - MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25	7
3.1	Makadirio ya Bajeti kwa Mwaka 2024/25.....	7
3.2	Maduhuli.....	8
4.0	VIPAUMBELE VYA BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25	9
5.0	MAONI YA KAMATI	10
5.1	Utwaaji wa Maeneo yanayozunguka Bunge.....	10
6.0	HITIMISHO.....	11

**TAARIFA YA KAMATI YA BAJETI KUHUSU UTEKELEZAJI WA
BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2023/24
PAMOJA NA MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI KWA MWAKA
WA FEDHA 2024/25**

1.0 UTANGULIZI

Mheshimiwa Spika, kwa mujibu wa kanuni ya 118 (9) ya Kanuni za Kudumu za Bunge, Toleo la Februari, 2023, naomba kuwasilisha Taarifa ya Kamati ya Kudumu ya Bajeti, kuhusu utekelezaji wa Bajeti ya Mfuko wa Bunge (Fungu 42) kwa Mwaka wa Fedha 2023/24 na Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka wa Fedha wa 2024/25.

Mheshimiwa Spika, Bunge la Jamhuri ya Muungano wa Tanzania limeundwa kwa mujibu wa Ibara ya 62 ya Katiba ya Jamhuri ya Muungano wa Tanzania ya mwaka 1977. Aidha, Ofisi ya Bunge ina jukumu la kutoa huduma kwa Wabunge ili kuliwezesha Bunge kutekeleza majukumu yake kama yalivyoainishwa kwenye Ibara ya 63 (2) na (3) ya Katiba.

Mheshimiwa Spika, Kwa mujibu wa Kifungu cha 9(1) kipengele cha (c), Kamati ilikutana na Mheshimiwa Dkt. Mwigulu Lameck Nchemba (Mb), Waziri wa Fedha, Mheshimiwa Jenista Mhagama (Mb), Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu Sera, Uratibu na Bunge, Mheshimiwa Hamad Hassan Chande Naibu Waziri wa Fedha pamoja na Katibu wa

Bunge Bi. Nanelwa Mwihambi, *ndc* ili kupitia utekelezaji wa Bajeti ya Mfuko wa Bunge kwa Mwaka wa Fedha 2023/24 pamoja na kufanya mashauriano kuhusu Makadirio ya Mapato na Matumizi kwa Mwaka wa Fedha wa 2024/25.

Mheshimiwa Spika, taarifa hii inatoa mrejesho wa kikao cha mashauriano kwa Bunge lako Tukufu kuhusu utekelezaji wa Bajeti na majukumu ya Mfuko wa Bunge fungu 42 hadi kufikia tarehe 29 Februari, 2024, pamoja na vipaumbele na masuala muhimu yanayopendekezwa katika Mpango wa Bajeti wa Mfuko wa Bunge kwa Mwaka wa fedha 2024/25.

2.0 MAPITIO YA UTEKELEZAJI WA BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2023/24

Mheshimiwa Spika, mfuko wa Bunge ulianzishwa kwa mujibu wa kifungu cha 32 cha Sheria ya Uendeshaji wa Bunge Sura ya 115. Kifungu hicho kilianzisha mfuko wa Bunge na kutoa maelekezo ya namna mfuko huo utakavyosimamiwa na kuendeshwa.

Mheshimiwa Spika, mfuko wa Bunge hutengewa fedha kwa ajili ya kugharamia mahitaji mbalimbali, ambapo **asilimia 88** ya mahitaji hayo ya fedha hutumika kugharamia Mikutano ya Bunge, Kamati za Bunge, Posho ya Jimbo, Usafiri kwa Wabunge, Matibabu kwa Wabunge, Shughuli za Vyama vya hiyari vya Kibunge, Michezo ya Mabunge ya Jumuiya ya Afrika Mashariki (EAC) na sehemu iliyobaki ya **asilimia 12** hutumika kutekeleza shughuli za kiutawala na Uendeshaji.

Mheshimiwa Spika, Ofisi ya Bunge inatekeleza Bajeti yake kwa kuzingatia Sheria ya Bajeti Sura ya 439, Sheria ya Usimamizi wa Fedha za Umma Sura ya 348, Sheria ya Manunuzi ya Umma Sura ya 410, Mpango Mkakati wa mwaka 2021/22-2025/26 pamoja na Mpango wa Muda wa Kati wa mwaka 2022/23 – 2024/25. Utekelezaji wa Bajeti umezingatia malengo yaliyotarajiwa kufikiwa katika vipindi husika ili kuboresha huduma mbalimbali kulingana na mahitaji halisi kwa lengo la kuliwezesha Bunge na Wabunge kutimiza wajibu wao kikatiba.

2.1 Bajeti ya Mfuko wa Bunge ya mwaka 2023/24.

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2023/24 Mfuko wa Bunge uliidhinishiwa kiasi cha **shilingi bilioni 168.994**. Kati ya Fedha hizo **shilingi bilioni 23.605** ni fedha za Mishahara, **shilingi bilioni 140.22** ni kwa ajili ya Matumizi Mengineyo, (OC) na **shilingi bilioni 5.169** ni kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo, ambapo kati ya fedha hizo **shilingi bilioni 4.7** ni fedha za Ndani na **shilingi milioni 469.02** ni fedha za Nje.

Mheshimiwa Spika, hadi kufikia tarehe 29 Februari, 2024 Mfuko wa Bunge ulipokea jumla ya **Shilingi bilioni 119.229** sawa na **asilimia 70.55** ya bajeti nzima. Kati ya fedha hizo Mishahara ni **shilingi bilioni 15.779** sawa na **asilimia 66.84** ya bajeti, matumizi mengineyo ni **shilingi bilioni 101.896** sawa na **asilimia 72.67** ya bajeti.

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa fedha za maendeleo fedha zilizopokelewa ni **shilingi bilioni 1.554** sawa na **asilimia 33.07** ya bajeti. Fedha hizo zilitumika kwa ajili ya kugharamia ujenzi wa nyumba mbili (2) za Viongozi pamoja na ukarabati wa majengo ya Bunge. Aidha, taratibu za kununua na kusimika Mitambo ya Ulinzi na Usalama zinaendelea. Jedwali Na. 1 linaonyesha mchanganuo wa fedha zilizopokelewa hadi kufikia tarehe 29 Februari 2024.

Jedwali Na. 1: Fedha zilizopokelewa hadi 29 Februari, 2024

AINA YA MATUMIZI	FEDHA ZILIZOIDHINISHWA (A)	FEDHA ZILIZOPOKELEWA (B)	ASILIMIA YA UTEKELEZAJI (B/A)
Mishahara	23,605,226,000	15,778,568,628	66.84
Matumizi Mengineyo	140,219,683,075	101,895,522,545	72.67
Maendeleo	5,169,020,000	1,554,339,105.47	33.03
	168,993,929,075	119,228,430,278.47	70.55

Chanzo: *Mfuko wa Bunge*

2.2 Maduhuli

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2023/24 Mfuko wa Bunge uliidhinishiwa kukusanya kiasi cha **shilingi milioni 131.766** fedha za maduhuli. Hadi kufikia tarehe 29 Februari, 2024 kiasi cha **shilingi milioni 76.678** kimekusanywa sawa na **asilimia 58.19**. Fedha hizi zimetokana na kodi ya pango katika Jengo la Utawala Annex pamoja na kukodisha Kumbi za Mikutano katika Ofisi Ndogo ya Bunge ya Dar es Salaam na Zanzibar.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaipongeza Serikali kwa kutoa fedha kwa wakati na kulingana na mahitaji ya mfuko wa Bunge ili

kuwezesha kutekeleza majukumu yake kikamilifu.

2.3 Utwaaji wa Maeneo Yanayozunguka Bunge

Mheshimiwa Spika, Mfuko wa Bunge katika mwaka wa fedha 2023/24 ulipokea kiasi cha **shilingi bilioni 12.215** kwa ajili ya kulipa fidia kwa wamiliki wote wa maeneo binafsi yanayolizunguka Bunge. Ulipaji huo ulifanyika baada ya Serikali kutangaza katika Gazeti la Serikali Toleo la 51 la tarehe 22 Desemba, 2023. Utolewaji wa fedha hizo ni utekelezaji wa pendekezo la Tume ya Utumishi wa Bunge pamoja na Kamati ya Bunge ya Bajeti ili kuongeza eneo la Bunge kutokana na mahitaji na sababu za kiusalama.

Mheshimiwa Spika, Kamati inaipongeza Serikali kwa kutekeleza pendekezo la Tume na Kamati. Hatua hii inaenda kuongeza ukubwa wa eneo la Bunge kutoka mita za mraba **42,312** hadi **165,236**. Taratibu kuhusu utwaaji wa maeneo ya Umma yaliyo chini ya Bodi ya Nafaka na Mazao Mchanganyiko (CPB), Wakala wa Ununuzi wa Serikali (GPSA), Machinjio ya Mifugo na Wakala wa Uhifadhi wa Chakula Taifa (NFRA) bado zinaendelea.

2.4 Shughuli Zilizotekelezwa Katika Bajeti ya Mwaka 2023/24

Mheshimiwa Spika, mfuko wa Bunge umefanikiwa kutekeleza shughuli zifuatazo:-

- i. Uratibu wa shughuli za Bunge kwa kuzingatia Mpango Mkakati wa Ofisi wa mwaka 2021/22-2025/26;

- ii. Kuratibu Mikutano ya Bunge Mitatu (3) pamoja na Kamati zake;
- iii. Kulipa stahili za Wabunge na Watumishi kwa wakati;
- iv. Kushiriki katika Mikutano mbalimbali ndani ya nchi kwa wabunge na watumishi;
- v. Kushiriki katika Mikutano ya Kimataifa ambayo Bunge ni mwanachama;
- vi. Kushiriki katika michezo ya Wabunge - Kigali nchini Rwanda na Watumishi mkoani Iringa;
- vii. Kugharamia shughuli za uendeshaji wa Ofisi;
- viii. Kuajiri Watumishi wapya (44) ambao wameongeza ufanisi katika utekelezaji wa shughuli za Bunge.

2.5 Changamoto za Utekelezaji wa Bajeti ya Mwaka 2023/2024

Mheshimiwa Spika, pamoja na mafanikio yaliyopatikana katika utekelezaji wa Bajeti ya Ofisi ya Bunge, Ofisi ilikabiliwa na changamoto zifuatazo:-

- i. Mabadiliko ya mara kwa mara ya viwango vya kubadilisha fedha za kigeni yamesababisha kupanda kwa gharama za uendeshaji wa shughuli za Ofisi; na
- ii. Kutokupokea fedha za nje za Mradi wa Maboresho ya Usimamizi wa Fedha za Umma (PFMRP) kumeathiri shughuli zilizokuwa zimepangwa kutekelezwa na mradi huo.

Mheshimiwa Spika, hata hivyo, kwa sasa Ofisi ya Bunge inaendelea kushirikiana na kuwasiliana na Wadau wa Maendeleo ili kuhakikisha kwamba fedha hizo zinapatikana kabla ya mwaka wa fedha kumalizika.

3.0 MAKADIRIO YA MAPATO NA MATUMIZI YA FUNGU 42 - MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25

Mheshimiwa Spika, Makadirio ya Bajeti ya Ofisi ya Bunge kwa Mwaka wa Fedha 2024/25 yamezingatia Dira na Malengo ya Taasisi, Majukumu ya Idara na Vitengo na maelekezo yaliyotolewa katika Mwongozo wa Maandalizi ya Mpango na Bajeti kwa Mwaka wa Fedha 2024/25. Aidha, Bajeti ya Mfuko wa Bunge kwa Mwaka 2024/25 ni sehemu ya rasilimali ya kutekeleza Mpango Mkakati wa Ofisi wa Mwaka 2021/22 -2025/26 unaotekelezwa kwa kipindi cha Mwaka mmoja mmoja. Malengo mahususi ya Mpango huo ni kuwezesha Waheshimiwa Wabunge kutekeleza majukumu yao ya kikatiba kwa ufanisi.

Mheshimiwa Spika, Maandalizi ya Bajeti kwa mwaka wa fedha 2024/25 yamezingatia mahitaji ya msingi yakiwemo mahitaji ya shughuli za Bunge (Mikutano ya Bunge na Kamati za Bunge) na uendeshaji wa Ofisi.

3.1 Makadirio ya Bajeti kwa Mwaka 2024/25

Mheshimiwa Spika, katika mwaka wa fedha 2024/25, Mfuko wa Bunge umepewa ukomo wa **shilingi bilioni 181.805** sawa na

ongezeko la **asilimia 7.58** ukilinganisha na bajeti ya mwaka 2023/24 ya **shilingi bilioni 168.994**. Kati ya fedha hizo **shilingi bilioni 23.871** ni mishahara, **shilingi bilioni 148.254** ni fedha za matumizi mengineyo. Aidha, fedha za matumizi ya maendeleo ni **shilingi bilioni 9.681**, kati ya fedha hizo **shilingi bilioni 8.976** ni fedha za ndani na **shilingi milioni 704.34** ni fedha za nje. Mchanganuo wa ongezeko la Bajeti umeainishwa kwenye **Jedwali Na. 2**.

Jedwali Na. 2: Ulinganisho wa Bajeti ya Mfuko wa Bunge kwa Mwaka wa Fedha 2023/24 na 2024/25

AINA YA MATUMIZI	2023/2024	MAPENDEKEZO YA BAJETI 2024/2025	ONGEZEKO/PUNGUZO
Mishahara	23,605,226,000	23,870,772,000	265,546,000
Matumizi Mengineyo	140,219,683,075	148,253,651,000	8,033,967,925
Maendeleo	5,169,020,000	9,680,810,000	4,511,790,000
Fedha za ndani	4,700,000,000	8,976,470,000	4,346,070,000
Fedha za nje	469,020,000	704,340,000	165,720,000
JUMLA	168,993,929,075	181,805,233,000	12,811,303,925

Chanzo: *Mfuko wa Bunge*

3.2 Maduhuli

Mheshimiwa Spika, kwa upande wa maduhuli, Ofisi imepanga kukusanya maduhuli yenye jumla ya **shilingi milioni 147.967** yatakayotokana na ukodishaji wa Kumbi za Mikutano pamoja na kodi ya pango.

4.0 VIPAUMBELE VYA BAJETI YA MFUKO WA BUNGE KWA MWAKA WA FEDHA 2024/25

Mheshimiwa Spika, katika Mwaka wa Fedha 2024/25 Mfuko wa Bunge unatarajia kutekeleza vipaumbele vifuatavyo:-

- i. Kugharamia Mikutano minne (4) ya Bunge na Kamati;
- ii. Kugharamia Posho ya Jimbo na Usafiri wa Wabunge na stahiki nyingine kwa Wabunge na Watumishi;
- iii. Kugharamia matibabu ya Wabunge na familia zao ndani na nje ya nchi pamoja na Watumishi kwa utaratibu wa Bima ya Afya;
- iv. Kusimamia uendeshaji wa Ukumbi wa Bunge, Mitambo na Mashine;
- v. Kununua vishikwambi, bendera pamoja na katiba kwa ajili ya Wabunge wa Bunge la 13;
- vi. Kugharamia ushiriki wa Wabunge katika vyama vya Kikanda na Kimataifa vya SADC-PF, SADCOPAC, PAP, EAC, CPA Africa Region, CPA International, FP- ICGLR, IPU, OACPS-EU;
- vii. Kugharamia ushiriki wa Wabunge katika Michezo ya Afrika Mashariki (EAC) na Watumishi katika mashindano ya SHIMIWI;
- viii. Kuwajengea Wabunge uwezo ili waweze kutekeleza majukumu yao kikatiba;
- ix. Kugharamia ununuzi na usimikaji wa mitambo ya ulinzi na usalama;
- x. Ununuzi wa Vitendea Kazi kwa Watumishi hususan Watumishi wapya;

- xi. Ununuzi wa Kompyuta za Maktaba kwa ajili ya matumizi ya Wabunge na Watumishi;
- xii. Ununuzi wa magari mawili, moja ni la Kiongozi na gari la pili kwa ajili ya Wagonjwa;
- xiii. Kuwezesha Watumishi kushiriki mafunzo ya muda mfupi na mrefu ndani na nje ya nchi;
- xiv. Kuratibu kazi ya kukarabati Jengo la Ukumbi wa Bunge na majengo ya Ofisi ya Bunge;
- xv. Kugharamia urushaji wa vipindi vya televisheni na kurusha matangazo ya Bunge;
- xvi. Kufanya maandalizi ya kuboresha Mfumo wa Sauti katika Ukumbi wa Bunge;
- xvii. Kugharamia uandaaji wa Mpango wa Matumizi ya ardhi (Master Plan) wa maeneo mapya ya Bunge;
- xviii. Kuratibu utoaji wa Habari kwa umma na elimu kwa wananchi kuhusu Bunge likiwemo Jarida linalohusu shughuli za Kibunge zilizofanyika; na
- xix. Kugharamia masuala mbalimbali yanayohusu uendeshaji wa Ofisi kwa ujumla.

5.0 MAONI YA KAMATI

5.1 Utwaaji wa Maeneo yanayozunguka Bunge

Mheshimiwa Spika, Kamati inaipongeza Serikali kwa hatua iliyofikia katika kulipa fidia kwa wamiliki binafsi wa maeneo yanayozunguka Bunge. Aidha, Kamati inaitaka Serikali kuhakikisha

kwamba taasisi zote za umma zinahamishwa kwa wakati ili kupisha uendelezaji wa maeneo hayo kwa ofisi ya Bunge.

6.0 HITIMISHO

Mheshimiwa Spika, naomba nihitimishe kwa kukushukuru wewe Mheshimiwa Spika na Naibu Spika kwa kuongoza vema mashauriano kati ya Kamati ya Bajeti na Serikali. Pia naomba kumshukuru Mheshimiwa Dkt. Mwigulu Nchemba (Mb), Waziri wa Fedha na Mheshimiwa Hamad Hassan Chande (Mb), Naibu Waziri wa Fedha kwa ushirikiano wao kwa Kamati. Aidha, kipekee nimshukuru Mheshimiwa Jenista Mhagama (Mb), Waziri wa Nchi, Ofisi ya Waziri Mkuu (Sera, Bunge, na Uratibu) kwa kushirikiana na Kamati wakati wa majadiliano kwa niaba ya Mheshimiwa Waziri Mkuu.

Mheshimiwa Spika, Kamati inawapongeza Mheshimiwa Daniel Baran Sillo, (Mb) aliyekuwa Mwenyekiti wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Bajeti kwa kuteuliwa kuwa Naibu Waziri wa Mambo ya Ndani ya Nchi na Mheshimiwa Zainabu Katimba, (Mb) aliyekuwa mjumbe wa Kamati ya Kudumu ya Bunge ya Bajeti kwa kuteuliwa kuwa Naibu Waziri Ofisi ya Rais TAMISEMI. Kamati inawatakia kila la kheri katika majukumu yao mapya ya kumsaidia Mheshimiwa Rais Dkt Samia Suluhu Hassan.

Mheshimiwa Spika, napenda kuwashukuru Wajumbe wa Kamati hii kwa umakini wao katika kujadili na kutoa maoni na mapendekezo mbalimbali kuhusu Bajeti ya Mfuko wa Bunge. Naomba kuwatambua Wajumbe hao kama ifuatavyo:-

1. Mhe. Omari Mohamed Kigua, Mb – M/Mwenyekiti
2. Mhe. Shamsi Vuai Nahodha, Mb
3. Mhe. Mariam Madalu Nyoka, Mb
4. Mhe. Dkt. Charles Kimei, Mb
5. Mhe. Subira Khamis Mgalu, Mb
6. Mhe. Jonas William Mbunda, Mb
7. Mhe. Juma Hamad Omar, Mb
8. Mhe. Kwagilwa Reuben Nhamanilo, Mb
9. Mhe. Bahati Kenneth Ndingo, Mb
10. Mhe. Stella Ikupa, Mb
11. Mhe. Joseph Zacharius Kamonga, Mb
12. Mhe. Shally Josepha Raymond, Mb
13. Mhe. Josephat Sinkamba Kandege, Mb
14. Mhe. Leah Jeremiah Komanya, Mb
15. Mhe. Rashid Abdalla Rashid, Mb
16. Mhe. Bahati Khamis Kombo, Mb
17. Mhe. Vedastus Manyinyi Mathayo, Mb
18. Mhe. Oran Manase Njeza, Mb
19. Mhe. Omar Ali Omar, Mb
20. Mhe. Zaytun Seif Swai, Mb

Mheshimiwa Spika, napenda kuchukua fursa hii, kumshukuru Ndg. Nenelewa Mwihambi, *ndc*, Katibu wa Bunge kwa niaba ya Watumishi wote kwa kuiwezesha Kamati kutekeleza majukumu yake ipasavyo na kuratibu vyema shughuli za Kamati pamoja na kutoa ushauri wa kitaalamu uliowezesha kufanikisha kazi za Kamati.

Mheshimiwa Spika, baada ya maelezo hayo naliomba Bunge lako tukufu sasa lijadili na kuidhinisha Makadirio ya Mapato na Matumizi ya Mfuko wa Bunge – Fungu 42, kwa Mwaka wa Fedha 2024/25 kama yalivyowasilishwa na Mheshimiwa Waziri Mkuu yenye jumla ya **shilingi 181,805,233,000** ambapo kiasi cha **shilingi 23,870,772,000** ni kwa ajili ya Mishahara, **shilingi 148,253,651,000** ni kwa ajili ya Matumizi Mengineyo na **shilingi 9,680,810,000** kwa ajili ya Miradi ya Maendeleo.

Mheshimiwa Spika, naomba kuwasilisha.

Omari Mohamed Kigua, (Mb)

M/MWENYEKITI KAMATI YA BUNGE YA BAJETI

03 Aprili, 2024